

Jára Cimrman a Milan Kundera

Úvod

Když jsem sledoval některé diskuze ohledně Milana Kundery (Mistrovy 90. narozeniny, skandál kolem životopisu, Mistrova smrt), tak jsem stále měl pocit Déjà vu. Protože Jára Cimrman je jednou z mých Směšných lásek, zaujala mě podobnost některých dat se životem a dílem Milana Kundery. Stále jsem si říkal, že se pletu. Nebo že jsem začal provozovat Cherry picking. Tak jsem se znovu postupně podíval na všechny přednášky o zapomenutém českém géniovi Járovi Cimrmanovi a všechny jeho hry. Také jsem znovu zhlédl životopisný film Jára Cimrman – Od Žertu k Bezvýznamnosti.

Na druhou stranu jsem našel všechny dostupné diskuse a rozhovory o životě a díle zapomenutého a nedoceněného českého génia Milana Kundery. Také jsem zhlédl životopisný film Milan Kundera - Ležící, spící. Vypůjčil jsem si brožurku nenáviděného česko-amerického spisovatele Jana Nováka.

Šok však nezmizel. Místo toho se stále prohluboval. Znovu jsem nacházel podobné události, fakta. Citáty, které byly řečeny o jednom, by se daly použít také na toho druhého. Zkrátka Déjà vu stále sílil. Posudte sami.

H2H

	Jára Cimrman	Milan Kundera
Jak vypadal		
Místo narození	Vídeň	Bornau, malá vesnice ležící v pravotočivé zatáčce na železniční trati Praha-Vídeň

Národnost	Problematická. Otec Čech, matka Rakušanka. Studoval v Praze. Údajně žil dlouhá léta ve Francii.	Problematická. Otec Moravák, o matce není nic známo. Studoval v Praze. Dlouhá léta žil ve Francii.
Povolání	Všeuměl. Pedagog, hudebník, vynálezce, fyzik, vězeň, spisovatel a mnoho dalšího. Ze všeho nejvíce se cítil být spisovatelem.	Pedagog, hudebník, scénárista, dramatik, překladatel a spisovatel. Ze všeho nejvíce se cítil být spisovatelem
Film o jeho životě	Jára Cimrman – Od Žertu k Bezvýznamnosti	Milan Kundera – Ležící, spící
Životopis	Má fiktivní životopis. Je mýtickou osobností. Nikdo z jeho obdivovatelů a znalců jeho díla se s ním osobně nikdy nesetkal.	Většina jeho životopisu je uměle vytvořená. Je napůl mýtickou osobností. Většina jeho obdivovatelů a znalců jeho díla se s ním osobně nikdy nesetkala.
Anketa Největší Čech (rok 2005)	Umístil se v první stovce. (Vedl anketu, poté byl z formálních důvodů diskvalifikován)	Umístil se v první stovce. (85. místo)
Nenáviděný životopisec	Vídeňský profesor Erich Fiedler	Česko-americký spisovatel Jan Novák
Nobelova cena	Nebyla mu udělena. Důvod neznámý	Nebyla mu udělena. Pražští disidenti mu to překazili
Uznání	Současníci mu nerozuměli. Přesto je dnes velmi známou osobností.	Současníci mu nerozuměli. Přesto je dnes velmi známou osobností.
Citáty	Velké množství citátů, které zlidověly.	Velké množství citátů, šíří se hlavně mezi intelektuály
Současnost	Jeho hry se stále hrají. Jeho příznivci o Mistrově životě a díle stále pořádají přednášky. Zajistil si tak Nesmrtelnost.	Jeho hry se stále hrají. Jeho příznivci o Mistrově životě a díle stále pořádají přednášky. Zajistil si tak Nesmrtelnost.
Valčík na rozloučenou	V roce 1914. Krátce na to vypukla 1. světová válka. Spolu s ní skončil ten starý svět, jehož byl součástí.	V polovině 80. let 20. století. Krátce došlo k pádu komunismu v SSSR a jeho satelitech. Tenkrát končil ten starý svět, jehož byl součástí.

Zajímavostí je také beseda s Janem Novákem o knize, kterou moderátor ani posluchači ještě nestihli přečíst. [6] Na besedě o hře Blaník od Jára Cimrmana se děje to samé.

Při stížnostech příznivců Milana Kundery na zběsilou pražskou kavárnu, která připravila jejich oblíbence o Nobelovu cenu, mě napadlo několik podobných historek ze života Jára Cimrmana. A s lítostí jsem si uvědomil, že také Jára Cimrman nikdy Nobelovu cenu nedostal. A to i přes to, že mezi lety 1901 - 1914 mohl dostat teoreticky jakoukoliv

z tehdy udílených Nobelových cen. Teoreticky by ji mohl dostat za fyziku, chemii, lékařství, literaturu i za mír. Tedy ve všech oborech, za které se uděluje.

Zajímavou podobností byl také Mistrův Valčík na rozloučenu. U Cimrmana k němu došlo v roce 1914. U Kundery zhruba v polovině 80. let 20. století. A jejich zmizení předznamenalo velké změny. V podstatě končil ten starý svět, jehož byly oba součástí. Každý ve své době.

Řekli o Cimrmanovi

„Záhy zazářil na obloze světové vědy jako talent první velikosti.“

„Inspiruje největší velikány své doby.“

„Ze všeho nejvíce se cítil být spisovatelem.“

„Studoval v Praze. Dlouhá léta žil ve Francii.“

To samé by se dalo říct o Milanu Kunderovi.

Řekli o Kunderovi

„Stuart MacBride plasticky popsal své dvě návštěvy Kunderova bytu v 5. patře nedaleko Montparnassu. Byl tam jednou večer a jednou ráno s pytlíkem croissantů a po svém návratu do Ameriky ještě dostal od Kundery usměřující pohled z Oxfordu, kde se Kundera to léto učil anglicky. Při první návštěvě bubnoval na okno déšť a 52-ti letý Kundera v hrubém vlněném svetru připadal MacBridovi jako norský myslivec s jemnými prsty. Seděl v látkovém křesle tvaru fazole a mluvil tichým hlasem česky a francouzsky a občas se hlasitě zasmál. Věra Hrabánková-Kunderová překládala do angličtiny, co její manžel řekl česky a MacBride se občas pokusil o přímou komunikaci s Kunderou ve své lámané francouzštině, takže trojice spolu držela mírně babylónskou hodinku. V je tím pádem spousta faktografických nepřesností. „

Scénka jako vystřižená z divadla Járy Cimrmana.

„Na konci 40. let strávil rok na cestách jako jazzový pianista. Prý byl tehdy z politických důvodů vyloučen jak z partaje, tak z univerzity a strávil několik let tím, že pracoval v řadě divných zaměstnání. Byl cestářem, hrál jazz, velice špatný jazz se skupinkami kamarádů v provinčních tančírnách.“

„Jeho marketingová story má jediný háček. Je úplně vylhaná!

Připomíná osudy Járy Cimrmana

Obr. 1: Beseda o Járovi Cimrmanovi: Přednášející: profesor Čepelka, doktor Svěrák, docent Vajgl, docent Hraběta, stojící profesor Brukner

Obr. 2: Beseda o Milanu Kunderovi. Přednášející: docentka Jirků, profesor Brierre, doktor Kubíček a docent Šmídmajer.

To Do list

V Brně je třeba založit Kunderovo divadlo, které bude provozovat hry Milana Kundery a také bude pořádat přednášky o životě a díle zneuznaného českého génia Milana Kundery. Další z přednášek by se mohla jmenovat třeba Kundera v říši hudby. Případně Kundera jako vynálezce. Po přednášce bude následovat hra Milana Kundery, kterou sehrají přednášející osobně. Tím bude zajištěna **tradice provozování divadla netalentovanými neherci**.

Je třeba zařídit pojmenování některé významné ulice nebo náměstí po Milanu Kunderovi.

Je třeba zajistit, aby se také citáty Milana Kundery více rozšířily mezi prostým lidem.

Také Cimrmanovi obdivovatelé mají po čem pátrat. Je třeba zjistit, proč nebyla udělena Nobelova cena Járovi Cimrmanovi. Jistě by si ji zasloužil! Proč mu to tedy mezi lety 1901–1914 ani jednou nevyšlo? Zřejmě na tom měla vinu vynálezce Pomalost při vynalézání. Slávu a uznání mu tak často před nosem vyfoukli jiní. Osobně podezřívám následníka Ferdinanda d'Este, že jmenování osobně zabránil. Neměl přece Cimrmana rád. Ostatně Cimrman jeho také ne.

Závěr:

Přes některá shodná nebo podobná data ze života obou osobností je třeba říci, že Milan Kundera zdaleka nedosáhl šíře a úrovně Járy Cimrmana. Například není nic známo Kunderově vynalézání, dobývání severního pólu a lyžování. Také v anketě Největší Čech Cimrman výrazně Kunderu předstihl.

Opravdu je souvislost mezi Cimrmanem a Kunderou? Ale ne. Je byl jenom Žert. Nesnesitelná lehkost bytí vedla autora těchto řádek, že vymyslel tuhle Ptákovinu. Ve skutečnosti jsem účelově vybral vyhovující data. Schválně jsem vypustil ty, které se mi nehodily. Takže aspoň teď uvádím několik rozdílů, které jsem předtím zanedbal:

Jára Cimrman:

- Do 16 let mu tajili, že je chlapcem, aby donosil oblečení po starší sestře
- Nikdy nebyl komunistou
- Nikdy se neoženil
- Jeho dramata byla stahována z repertoáru už po premiéře. Autor odcházel zpravidla nakvap a zadním vchodem.
- Jeho divadelní společnost Lipany se proslavila na tu dobu bleskurychlými přesuny z místa na místo.
- Ve své hře popisuje Cimrmanovu třídu. V současnosti je po něm pojmenováno několik ulic.
- Přednášející o Cimrmanovi také po přednášce sehrají jeho hru. Přednášející jsou výhradně muži.

Zdroje:

Životopisný film:

[1] Jára Cimrman, od Žertu k Bezvýznamnosti, Československo 1983, 81 minut

[2] Milan Kundera, ležící, spící, Česká republika 2021, 95 minut

Youtube.com:

[3] Milan Kundera – Život spisovatele / Diskuze, [dostupné online](#)

[4] Můj Milan Kundera / Diskuze, [dostupné online](#)

[5] Speciální večer: Unesený Západ Milana Kundery, v českém překladu Anny Kareninové, [dostupné online](#)

[6] Jan Novák: Z Kolína ke Kunderovi – Česko, [dostupné online](#)

[7] Zídek: Kunderův životopis je manipulativní. Novák hledal jen to špatné, je to nefér, [dostupné online](#)

[8] Jan Novák: Kundera je výborný spisovatel, ale průměrný básník, [dostupné online](#)

[9] EP51 Milan Kundera, [dostupné online](#)

Literatura:

[10] Cimrman J. , Svěrák Z. , Smoljak L. : Hry a semináře, Paseka, 2009, 568 stran, ISBN 978-80-7637-268-9

[11] Pondělíček, I. : Outsiderova zpověď, Pragma, 2007, 344 stran, ISBN 80-7349-037-4

[12] Novák, J. : Kundera: Český život a doba, Argo, 2020, 896 stran, ISBN 978-80-2573-215-1